

Bruselj, 5. junij 2018
(OR. en)

9717/18

ENFOPOL 299
FREMP 92

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Datum:	4. junij 2018
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	8972/18 + COR 1
Zadeva:	Sklepi Sveta o izboljšanju policijskega sodelovanja pri boju proti nasilju v družini, vključno z nasiljem nad ženskami – sklepi Sveta (4. junij 2018)

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o izboljšanju policijskega sodelovanja pri boju proti nasilju v družini, vključno z nasiljem nad ženskami, ki jih je Svet sprejel na 3622. seji 4. junija 2018.

Sklepi Sveta

o izboljšanju policijskega sodelovanja pri boju proti nasilju v družini, vključno z nasiljem nad ženskami**OB UPOŠTEVANJU NASLEDNJEGA:**

1. Člen 2 Pogodbe o Evropski uniji določa, da Unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, enakosti in spoštovanja človekovih pravic in da so te vrednote skupne vsem članom družbe, ki jo označujejo pluralizem, nediskriminacija, strpnost, pravičnost, solidarnost ter enakost žensk in moških.
2. V členu 8 Pogodbe o delovanju Evropske unije je poudarjeno, da si bo Unija v vseh svojih dejavnostih prizadevala odpraviti neenakosti in spodbujati enakost med moškimi in ženskami; v izjavi 19 o členu 8 pa je navedeno, da se bo Unija v svojih splošnih prizadevanjih za odpravo neenakosti med ženskami in moškimi v okviru svojih različnih politik skušala boriti proti vsem oblikam nasilja v družini in da morajo države članice sprejeti vse potrebne ukrepe za preprečevanje in kaznovanje teh kaznivih dejanj ter za podporo in zaščito žrtev.
3. EU je sprejela že več zakonodajnih instrumentov, ki prispevajo k odpravi nasilja zaradi spola in zagotavljajo, da žrtve nasilja v družini prejmejo zaščito in podporo; najpomembnejši med njimi so Direktiva o pravicah žrtev¹ in instrumenta za vzajemno priznavanje odredb o zaščiti².

¹ Direktiva 2012/29/EU.

² Direktiva 2011/99/EU in Uredba 606/2013/EU.

4. Svet je 11. maja 2017 sprejel sklepa o podpisu Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulska konvencija), ki so jo že podpisale vse države članice.
5. Leta 2012 je Svet sprejel sklepe o preprečevanju nasilja nad ženskami in opravljanju storitev za pomoč žrtvam nasilja v družini³, leta 2014 pa je sprejel sklepe o preprečevanju vseh oblik nasilja nad ženskami in dekleti, tudi pohabljanja ženskih spolnih organov, in boju proti njim⁴.
6. Nasilje nad ženskami onemogoča dostop žensk do človekovih pravic in svoboščin. Pomeni diskriminacijo žensk ali je njena posledica ter vključuje vsa nasilna dejanja zaradi spola, ki povzročijo ali bi lahko povzročila fizične, spolne, psihične ali ekonomske posledice ali trpljenje žensk, vključno z grožnjami s takimi dejanji, prisilo ali samovoljni odvzem prostosti, ne glede na to, ali do njih pride v javnem ali zasebnem življenju⁵.
7. Kot je navedeno v sklepih o preprečevanju nasilja nad ženskami in opravljanju storitev za pomoč žrtvam nasilja v družini iz leta 2012, so za preprečevanje in odpravo vseh oblik nasilja nad ženskami in njihovimi otroki, ki so priča temu nasilju, potrebne usklajene politike, vključno s policijskim sodelovanjem, in celovit pristop. Te politike bi morale vključevati tudi ukrepe za spodbujanje žrtev, da bi primere prijavile policiji, saj sedaj samo ena od sedmih žensk prijavi najhujša nasilna dejanja.⁶

³ Dok. 16382/12.

⁴ Dok. 9543/14.

⁵ Člen 1 deklaracije ZN 48/104.

⁶ Agencija Evropske unije za temeljne pravice (FRA) (2014). Nasilje nad ženskami: vseevropska raziskava. Glavni rezultati, Luxembourg, Urad za publikacije.
<http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>; str. 67, tabela 3.10.

8. Ena od najpogostejših oblik nasilja nad ženskami je nasilje v družini, ki pomeni vsako dejanje fizičnega, spolnega, psihičnega ali ekonomskega nasilja, ki se zgodi v družini ali gospodinjstvi enoti ali med nekdanjima ali trenutnima zakoncema ali partnerjema, ne glede na to, ali storilec še prebiva ali je prebival z žrtvijo. Zbiranje primerljivih podatkov o nasilju v družini je zaradi razlik v terminologiji in definicijah med državami članicami oteženo.
9. V primerih nasilja v družini so za učinkovito zaščito žrtev pred ponovno viktimizacijo odgovorni pristojni organi, ki imajo v skladu z 52. členom Istanbulske konvencije pooblastila, da storilcu nasilja v družini izrečejo ukrep, da mora zapustiti prebivališče žrtve, ali mu prepovejo vstop v prebivališče, približevanje žrtvi ali drug stik z žrtvijo, na podlagi nacionalnega zaščitnega ukrepa ali zaščitnega ukrepa druge države članice⁷, ki se izvrši v skladu z nacionalno zakonodajo države članice izvršitve. Cilj takšnega posredovanja je ustaviti tako imenovani krog nasilja in žrtvi omogočiti življenje brez strahu. Pristojni organi morajo s posredovanjem pokazati, da je nasilje v družini javni problem, ne le zasebna težava, in da je storilec nasilja v družini – in ne žrtev – tisti, ki mora odgovarjati in spremeniti vedenje. Takšno sporočilo žrtve tudi razbremeni krivde in sramu.
10. Medtem ko je policijsko posredovanje usmerjeno v zaščito pravic žrtve pred kršitvami, so policijska pooblastila pogosto odvisna od kriminalizacije takšnih kršitev. Zato je zelo pomembno, da se lahko policija zanese na kazenskopravne definicije, ki obsegajo vse vidike nasilja v družini. To vključuje psihične oblike nasilja, kot so vzbujanje občutkov strahu, nemoči in manjvrednosti pri žrtvi, navadno v dolgem časovnem obdobju. To vključuje tudi spolne oblike nasilja, ki jih žrtve pogosto občutijo kot posebej ponižujoče in travmatične.

⁷ V skladu z Uredbo 606/2013 oziroma Direktivo 2011/99/EU.

11. Kljub napredku, ki je bil dosežen do danes, obstajajo med službami za podporo žrtvam velike razlike, kar zadeva njihovo zmogljivost, kakovost ali geografsko razširjenost, tako znotraj držav članic EU kot med njimi. Glede na izzive, ki ostajajo, bodo potrebna nadaljnja prizadevanja za zagotovitev učinkovitega usklajevanja služb kazenskega pregona, da bodo pravice in potrebe žrtev v ospredju preventivnih programov in rednih usposabljanj policistov, ki delajo z žrtvami in storilci nasilja v družini in nasilja nad ženskami.
12. Upravni podatki – vključno s policijskimi podatki – ne morejo pokazati natančnega obsega (razširjenosti) nasilja v družini in nasilja nad ženskami, saj večina žrtev dogodkov ne prijavi policiji. Vendar se z njimi evidentirajo informacije o odzivu državnih organov na takšno nasilje, zato je zbiranje upravnih podatkov pomembno, zlasti za ovrednotenje politik proti takšnemu nasilju. Zahteva po visokokakovostnih upravnih podatkih je tudi v skladu z mednarodnimi zavezami držav članic glede boja proti nasilju nad ženskami, kot so opredeljene v Direktivi o pravicah žrtev 2012/29/EU in Istanbulski konvenciji. Nacionalne baze podatkov vodijo pristojni organi, tudi policija, v 22 državah članicah⁸.
13. Kibernetsko nasilje nad ženskami in dekleti je oblika nasilja nad ženskami, ki se hitro širi in bi imela lahko pomembne posledice za gospodarstvo in družbo. Čeprav je ta pojav še slabše poznan in manjkrat prijavljen kot nasilje v resničnem življenju, pa tudi odziv nanj je manj pogost, si zasluži posebno pozornost, tudi v kontekstu kibernetske kriminalitete, kot ene od prednostnih nalog v novem ciklu politike za obdobje 2018–2021.
14. Večina držav članic je za boj proti nasilju v družini v okviru svojih struktur ustanovila specializirane oddelke ali imenovala državne tožilce, kar ima nekaj prednosti, na primer učinkovitejšo organiziranost preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja nasilnih dejanj.
15. Spomniti je treba, da nobene oblike nasilja v družini in nasilja nad ženskami ni mogoče opravičiti in da tudi preganjanja storilcev ni mogoče opustiti s sklicevanjem na običaje, tradicijo, kulturo ali vero.

⁸ V Avstriji, Belgiji, Hrvaški, na Cipru, v Danski, Estoniji, Finski, Franciji, Nemčiji, Madžarski, Irski, Litvi, Luksemburgu, Malti, na Nizozemskem, v Poljski, Portugalski, Romuniji, Slovaški, Sloveniji, Španiji in Združenem kraljestvu.

16. Ker je položaj migrantk, begunk in prosilk za azil in njihovih otrok negotov in ker pogosto živijo v težkih razmerah, je pri njih tveganje, da bodo postale žrtve nasilja, še večje. V takšnih primerih države članice tem ranljivim skupinam načeloma zagotavljajo enako raven zaščite, hkrati pa skušajo upoštevati dejstvo, da vera, tradicija in jezik pogosto ovirajo njihov dostop do zadevnih storitev.
17. Agencija Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (CEPOL) že izvaja usposabljanje s področja preprečevanja nasilja v družini in zaščite žensk pred njim, vendar bi bilo treba zaradi trenutnih razmer preučiti možnosti za razširitev usposabljanja na področje kibernetkega nasilja nad ženskami in dekleti ter migrantkami, begunkami, prosilkami za azil in njihovimi otroki.
18. Številne države članice so vzpostavile mehanizme za sodelovanje med organi kazenskega pregona ter drugimi vladnimi institucijami in nevladnimi organizacijami, pa tudi postopke za ocenjevanje tveganja ali orodja za merjenje tveganja za življenje in zdravje, ki so mu izpostavljene žrtve nasilja v družini.
19. Medtem ko je v Uniji že dobro uveljavljena splošna obveznost policistov na terenu, da žrtvam nasilja v družini zagotavljajo potrebne informacije in pomoč, so nekatere države članice uvedle strukturirane in proaktivne oblike širjenja takih informacij, kot so (včasih večjezične) brošure o razpoložljivih podpornih storitvah in zaščitnih ukrepih ter o pravicah žrtev in zadevnih policijskih pristojnostih.
20. Ukrepanje javnih organov na podlagi odrejenih zaščitnih ukrepov po Uniji je zelo različno. Mnoge države članice so to nalogo zaupale sodnim organom, nekatere države članice pa zagotavljajo redne stike med nekdanjimi ali sedanjimi žrtvami in policisti, ki delujejo v njihovi neposredni okolici, kar je lahko koristno tako zaradi hitrega odziva na morebitne kršitve kot tudi večjega zaupanja med žrtvami in javnimi organi. Posledično pa se lahko izboljša tudi prijavljanje primerov nasilja v družini.

21. K učinkovitejši obravnavi tega pojava bi lahko prispevali z ustanovitvijo nacionalnih kontaktnih točk za vprašanja v zvezi z bojem proti nasilju v družini. Po potrebi bi bil lahko za nacionalno kontaktno točko imenovan ustrezen pristojni organ v skladu z nacionalnimi strukturami in zakonodajo držav članic. Te nacionalne kontaktne točke bi lahko zagotavljale informacije o vseh oblikah nasilja v družini in nasilja nad ženskami, ki so relevantne za učinkovito zaščito žrtev na ozemlju drugih držav članic. Nacionalno kontaktno točko bi bilo mogoče kontaktirati v primerih, ko žrtev nasilja v družini ali nasilja nad ženskami iz ene države članice potuje v drugo državo članico in obstaja tveganje ali grožnja, da bo na ozemlju druge države članice storjeno novo nasilno dejanje, ali je bilo tako nasilje že izvršeno. Izmenjava informacij med nacionalnimi kontaktnimi točkami naj bi omogočala takojšen odziv organov kazenskega pregona druge države članice in učinkovito oceno tveganja za nasilje.
22. Na področju prostega gibanja oseb je čezmejno policijsko sodelovanje zelo koristno v primerih, ko je treba odredbe o omejitvah in zaščitne ukrepe izvršiti v tujini v skladu z nacionalno zakonodajo države članice izvršitve –

SVET IN PREDSTAVNIKI VLAD DRŽAV ČLANIC EVROPSKE UNIJE

POZIVAJO Evropsko komisijo, naj:

1. s financiranjem, ki je na voljo v okviru relevantnih programov, podpre ukrepe držav članic, na primer usposabljanje policistov, v podporo ženskam, ki so žrtve nasilja, in za spodbujanje enakosti spolov;
2. po potrebi ukrepa v skladu z ukrepom E iz priloge k resoluciji Sveta z dne 10. junija 2011 o načrtu za okrepitev pravic in zaščite žrtev, zlasti v kazenskem postopku, da bi v skladu z izjavo 19 o členu 8 PDEU okrepili pravice žensk, ki so žrtve nasilja v družini, in jih zaščitili pred ponovno viktimizacijo.

SVET IN PREDSTAVNIKI VLAD DRŽAV ČLANIC EVROPSKE UNIJE

POZIVAJO države članice, naj v skladu s svojimi pristojnostmi:

1. nadalje razvijajo, izvajajo in izboljšujejo obstoječe multidisciplinarne usklajene mehanizme, namenjene boju proti nasilju v družini in nasilju nad ženskami s preprečevanjem, odkrivanjem, preiskovanjem in zaščito, ki jih izvajajo policijski organi;
2. izboljšajo identifikacijo primerov, povezanih z vsemi oblikami nasilja v družini ter zbiranje in razširjanje primerljivih, zanesljivih in redno posodabljenih statističnih podatkov, ki ju izvajajo policijski organi na nacionalni ravni in ravni EU, o žrtvah in storilcih vseh oblik nasilja v družini in nasilja nad ženskami, razčlenjenih glede na spol in starost ter razmerje med žrtvijo in storilcem, pri čemer naj sodelujejo z nacionalnimi in evropskimi statističnimi uradi ter podpirajo raziskave in izmenjavo dobrih praks na tem področju;
3. zagotovijo pravilno in dosledno uporabo veljavne zakonodaje EU za zaščito in podporo žrtvam nasilja v družini, vključno z Direktivo 2012/29/EU in pravili EU o priznavanju odredb o zaščiti iz Uredbe 606/2013 in Direktive 2011/99/EU;
4. upoštevajo izkušnje policijskih organov nekaterih držav članic na področju strukturiranih informacij o podpornih storitvah in zaščitnih ukrepih, vključno s preprečevanjem ponovne viktimizacije in kroga nasilja, ki so na voljo žrtvam nasilja v družini;
5. izboljšajo ustrezno usposabljanje zadevnih strokovnjakov pri policijskih organih, ki delajo z žrtvami in storilci vseh dejanj nasilja v družini in nasilja nad ženskami, ter po potrebi v skladu z nacionalno zakonodajo in praksami okrepijo policijske enote ali programe, pa tudi projektne skupine, ki delajo z žrtvami vseh tovrstnih nasilnih dejanj;
6. v policijskih strukturah poglobijo znanje in izvajajo ukrepe za preprečevanje kibernetkega nasilja nad ženskami in dekleti ter obvladovanje grožnje, ki jo ta pojav predstavlja. Sprejmejo naj zaščitne ukrepe in izboljšajo ozaveščenost policijskih organov o kibernetnem nasilju z usposabljanjem, pri katerem se upošteva različnost spolov;

7. izboljšajo čezmejno policijsko sodelovanje, tako da po potrebi v skladu z nacionalnimi strukturami in zakonodajo držav članic ustrezen organ imenujejo za nacionalno kontaktno točko. Nacionalne kontaktne točke bi lahko zagotavljale pravočasno izmenjavo informacij o vseh vrstah nasilja v družini ter nasilja nad ženskami in njihovimi otroki; tako bi ustvarili učinkovit mehanizem za izmenjavo informacij, ki so relevantne za učinkovito zaščito žrtev na ozemlju drugih držav članic. Nacionalno kontaktno točko bi bilo mogoče kontaktirati tudi v primerih, ko žrtev nasilja v družini ali nasilja nad ženskami iz ene države članice potuje v drugo državo članico in obstaja tveganje ali grožnja, da bo na ozemlju druge države članice storjeno novo nasilno dejanje, ali je bilo tako nasilje že izvršeno.

SVET IN PREDSTAVNIKI VLAD DRŽAV ČLANIC EVROPSKE UNIJE –

POZIVAJO CEPOL, naj v skladu s svojimi pristojnostmi:

1. ob upoštevanju trenutnih migracijskih razmer nadalje razvija module usposabljanja (na primer obstoječi spletni modul „nasilje zaradi spola“) v zvezi z bojem proti nasilju v družini, ki bodo obravnavali druge vidike, denimo kibernetško nasilje nad ženskami in dekleti ter nasilje nad ženskami v migrantskih centrih, begunkami, prosilkami za azil in njihovimi otroki, ter vključevali izmenjavo najboljših policijskih praks pri reševanju takih primerov;
2. preučijo možnost organizacije namenske delavnice ali ad-hoc spletnega seminarja na temo nasilja v družini in nasilja nad ženskami za strokovnjake, ki delajo z migrantkami, begunkami, prosilkami za azil in njihovimi otroki;
3. pri pripravi usposabljanja upoštevajo dokaze, ki jih v rednih poročilih zbirata FRA in EIGE ter vključujejo podatke o nasilju v družini in nasilju nad ženskami in njihovimi otroki v migrantskih centrih ter nad begunkami in prosilkami za azil.